

Lục Tỉnh Tân Văn

聞新省六

MỖI TUẦN ĐĂNG BẢO NGÀY THỨ NĂM

Số: 494
NĂM THỨ MƯỜI MỘT

BÁN LẺ MỖI SỐ: 0 \$ 10

16 Aout 1917
29 tháng sáu Annam
Năm Đinh-tỵ

DIRECTION ET ADMINISTRATION :
F.-H. SCHNEIDER, 162, Rue Pellerin, Saigon

GIÁ BÁN

TRONG ĐỊA-PHẬN ĐÔNG-DƯƠNG

Một năm. 6 \$ 00
Sáu tháng. 3 50
Ba tháng. 2 00
Mỗi số. 0 10
Đổi chỗ ở. 0 \$ 20

ĐẠI-PHÁP VÀ CÁC THUỘC ĐỊA

Một năm. 20fr-00

PUBLICITÉ

ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES

Le centimètre de hauteur sur 0.065 de large. 1\$50
Le décompte des lignes est calculé à raison de 3 au centimètre quelle soit le caractère employé.

BỔ CÁO

Những lời rao về việc buôn bán nếu gửi thơ đến Đồn-quản thì Đồn-quản sẽ gửi cho một cái bản để giá phân minh.

MỤC LỤC

- 1 - NGƯỜI NGHỊCH PHÁP
- 2 - ĐIÊN BẢO.
- 3 - HƯƠNG TRUYỀN.
- 4 - TỬ DUNG BẮC NHON.
- 5 - AI-CHAU CHIẾN SỰ.
- 6 - TRUYỀN NGƯỜI THAM-HIỆM.
- 7 - LỜI NGƯỜI NHÀ QUÊ.
- 8 - THƠ CÁN CÁN.
- 9 - VĂN-CHƯƠNG.
- 10 - THÔNG-BÁO (Đông-dương).
- 11 - CỤC ĐÓNG.
- 12 - SỰ XUẤT TÂN KÝ.
- 13 - HẢI ĐÀM.

NGƯỜI NGHỊCH PHÁP

(Antifrançais)

Rối đây thì cũng có chuyện phải suy nghĩ với sắp đó cũng như khi trước người ta cũng phải suy nghĩ với sắp mình, là bọn « dân tây » đầu hết, chớ có khác gì đâu. Cái vấn đề cũng vậy: Có nên đãi những người Annam vô « dân tây » một cách riêng hay không, và cách nào ?

Tự nhiên theo phép thì không — mà còn thiệt sự và theo việc chánh trị thì lại khác — và còn về thể thái nhơn tình thì lại càng khác nữa. Nhờ ơn phép nước mà chúng ta đang chực dân Đại-pháp « dân tây » thì đã danh. Nhưng mà chừng nào nhơn tình thể thái đã nhìn biết đến ta, thì ta mới hẳn biết là người tây. Ấy vậy thì chúng ta phải lo lấy cho langsa ruột người ta mà đem mình vô gia tộc. Đền nửa những người vô « dân tây » sau sẽ dặng may hơn, lời phiên họ làm « rẻ-cờ-công » mau hơn và nhứt là ít khổ hơn. Bây giờ các cái đó nó cũng xếp lán, lại từ hồi ông Sarraut trở qua thì càng thêm nữa. Nghe nơi thể tình quảng đại nghịch thì chánh-phủ, dóm thầy hai giồng có ý tương đầu muốn hiệp nhau, lại một. Hồi lớp tôi, nội trong 25 cũng 30 năm, hề có cà-xóc mà lo đền công việc trong dòng họ Đại-pháp của mình, và có đại mà nói theo bốn sắc người Đại-pháp: « Chớ phải chi tôi là nhà-nước », và một hai khi cũng có lấy lời bình luận mà phò trán cái sở kiền của mình thì thôi còn gì nữa thiên hạ đều cho mình là đồ Nghịch-Pháp (ghét tây), không chông ăn tới đâu dặng hết. Nghĩ lại thiệt là

nên quá chừng, đã làm cho chúng tôi tuyệt căn bản annam rồi, bỏ nơi đất tổ nhà Nam rất đời quá lâu từ ấy nhân này! Chẳng phải là chớ ông mà thôi, mà lại là thất sách: Phải đãi chúng là người Pháp, là vì thi tỷ chúng tôi làm vậy, và cũng như đãi tên chúng tôi là làm vậy. Muốn cho con nit nó dặng có tánh hạnh gì tốt, thì chẳng có chi hay bằng giá tỷ nó đã có sẵn rồi.

Ông để cho tôi nói thắm, tôi lại làm quá. Mà xin ông hãy biết cho: Vì trong lòng nó tràn trề ra, cho nên phải hờ mồi!

Chớ sao ông ơi! thiệt tôi muốn cho ông nói: ông làm giùm bài cho tôi. Nhưng vậy ông cũng chẳng nên câu chấp nghĩa một tiếng nói cho thái quá. Nghịch-Pháp! Nghĩa là gì? Đền-dối tôi đây, họ cũng cho là đồ khả nghi, và có khi là đồ Nghịch-Pháp nữa, quan Nguyễn-soái kể trước đây, chớ chẳng ai, ông không chịu nhứt-trình Lục-tỉnh là, đời biểu cho người Annam. Ông phải biết theo thời chúng tôi thì ai cũng phải là đồ Nghịch-Pháp của người nào đó. Trước khi người Pháp chưa nhứt tâm trong cuộc giặc này, thì ông Castelnaud là Nghịch-Pháp, bởi vì ông hay đi xem lễ, còn ông Sarraut thì lại tại lễ khác, là vì ông không đi xem lễ. Mà, ông coi lại mà coi, chung qui lại, rồi đầu cũng yên đó, ấy là cũng may, chớ không thì nước Đại-pháp phải tuyệt, mà ông dư biết rằng Đại-pháp mà tuyệt sao dặng.

Hề nói đến việc đó thì tôi lại nói thẩu-lộ lên hoài (cũng như ngựa đua già nghe hơi thức muốn vượt). Bởi có ông đây và tôi cũng muốn cho rồi cái bài của tôi, cho nên ông hãy để cho hồi, chuyện đầu đời.

Vậy chớ mấy người bạn học cùng ông lớp sang Tây thứ nhứt hồi quan Nguyễn-soái Le Myre de Villers, là mấy người khai nguyên bây giờ họ ở đâu? Bởi vì, nói cùng đi, đầu họ có chỗ nước có tình-hân hội họ, mà còn làm cho họ nên như vậy làm chi. Phải chớ! Xin ông hãy biết

ràng chúng tôi đều thầy thành tâm cảm tạ. Hoạc giả, chúng tôi cũng có lỗi lầm, nhưng vậy chúng tôi phiến có một điều, là chẳng dặng làm đều hữu ích như sở nghĩ. Có khi nay cũng tới thời. Mà thôi, để nói sang qua mấy người bạn học.

Chẳng cần chi mà phải kể tên ra. Nội trong 13 anh em thì 3 người đã bỏ mình bên xứ Algérie. Còn bao nhiêu thì nên hư công bãi nhứt.

Một người cử-nhơn luật, tuy là chưa vào tịch langsa, mà đã dặng làm thầy kiện bên Alger, về đây đến gõ cửa ai cầu với một bạn học đương làm thầy kiện tại Saigon, mà cũng ăn trượt. Sau rồi việc mới xin dặng một chỗ làm việc tho-ký annam, nhưng mà chưa kịp làm mà đã chết.

Một người nữa có bằng cấp tân học, lại dặng ơn riêng ra làm giám-đốc các trường bôn-quốc! Người này thì không có chi mà phàn nàn dặng. Nhưng vậy chẳng bao lâu thì người annam đều lấy làm lạ về cái dều dột nát phong-tục lễ-nghĩa; và lại còn nhỏ tuổi quá, làm chức ấy chưa xứng, lại thêm lúc ấy đương buổi thanh hành diều lệ trưng trị người bôn-quốc, kêu là lệ tám ngày từ và mười đồng bạc vạ, mà quan giám-đốc ta tới dậu lại giới cái chức « dân tây » của mình ra, thì các quan Tham-biện đều quá dị. Bởi vậy, chẳng bao lâu rồi phải mất chức, lại vào sở Nghịch-Pháp, là cái từ nhiep, vì tại cậu ta có một dều quày quã, là hay phi báng; chỉ muốn làm nên hề sức, mà cả đời cũng phải hư, rồi đến khi mất cũng là thế thắm.

Hai người nữa, hồi còn ăn học bên Algérie, thì đã trở môi phong lưu, mà lại không có gan dạ dù mà làm cho toại chí, cho nên nghe rồi sau cũng hư thân. Trong mấy anh em cũng có được một người dậu y-sảnh (officier de santé), bây giờ cũng còn đặt giờ đầu đó, làm thầy theo annam.

Còn một người từ-tài nữa lại may, vì còn « dân tây » dặng cấp bằng làm thầy dạy theo bực langsa. Mà đến ngày lãnh lương, nhả-

nước lại trườt hết một phần ba, vì sanh trường ra là người annam. Bởi vậy mới ranh ra sự kêu nài, không chịu ký tên vào đơn lãnh lương chung, rồi họ nên một việc tinh tế lớn, người ấy phải bị mang tiếng liến là người tánh hay kinh chông. Nhà-nước lại kiếm thề trao chất, sai ra khỏi Nam-kỳ 15 năm mà gia cấp thêm cho đủ tiền lương. Ra ngoài thì người này lại giúp việc cho nhiều quan Tổng-thống Toàn-quyền hết lòng trung nghĩa lý lịch thiệt rất tốt! Nhưng ai cũng vậy, ở xứ mình thường ít phát đạt hơn xứ người, cho nên trở về Nam-kỳ tuy bồng lương cũng hậu, mà có khi vì bởi công cao không để đạt khiêm nhường, lại hay quá nói nhiều việc nin đi thì hay hơn, cho nên cảnh hưởng nó dôi liến, phê bình công tích cũng tùy theo, mà nội trong đó, có một chỗ phê quá liến và quá độc ác là: Nghịch-Pháp, phàn nghịch với người Pháp. Con người cũng hay, nói chi cũng để cho nói cho đã thềm, và tôi tưởng bây giờ thiên hạ cùng hồi tâm lại rồi.

Bây giờ tôi còn biết nói chuyện ai với ông nữa, thôi xin nói luôn chuyện một người lớp nhỏ của chúng tôi, cũng từ-tài, mà cũng « dân tây » và cũng khởi đầu làm thầy dạy nhảm chỗ nhà trường, ông dề-học lại làm bộ dái cho là dờ hơn một người thầy giáo bôn-quốc. Rồi sau vào nhà môn khác lại phải bị khi dề, bỏ yem trệt.

Đó cũng là một chú Nghịch-Pháp nữa, kể từ ngày mà dám bình giáo, so sánh, hai quan phụ-đạo của Hoàng-dề nước Nam, lời bình luận cũng có dộc cho phụ-đạo của vua xuất-giá Thành-thái. Sự ấy vừa có kể thông tin lọt vào tai quan, thì quan Nguyễn-soái liền hạ lệnh bởi sở sở tiền an học chuẩn cấp cho mấy đứa con của người bạn hữu rừi rỏ của chúng ta. Hôm qua thì hãy còn là người Pháp tốt, vì có lý lịch tốt lại có quan cao phẩm bảo thiệt.

Những việc ấy là sự đã qua rồi, nay trí các quan Tham-biện đã

Vạn quốc công hội rồi, ngài muốn kỷ tên, nhưng mà ngài không muốn lấy ngôi viết thường mà kỷ.

Linh-phu-nhon Wilson vẫn là một người bạn thiết của Pháp-quốc, bèn lấy một ngôi viết mới hiệu Đại-pháp và Huê-kỳ trao cho Đức giám-Quốc Wilson ký-tên chiến thư nói rằng Huê-kỳ sẽ xuất chiến với A-lơ-măn.

Ngôi viết ấy đem cất chằng để dùng viết chuyện khác nữa, hề đến ngày toàn thắng rồi sẽ sang qua Đại-pháp mà dùng ngôi viết ấy cho nhà bát-cổ.

Tử-nhơn bị đột sống

L'Agence Reuter Wilson có đăng báo chuyện của mấy tên lính thủy Y-pha-nho thuật lại về việc họ bị một chiếc tiêm-thủy-dĩnh A-lơ-măn bắt và đặc đem về A-lơ-măn.

Tên lính-thủy đó cả thảy 8 người ở thuộc về chiếc tàu Gravina.

Họ thuật chuyện lại như vậy :

Trong lúc chúng tôi bị sanh-cầm ở dưới tàu, thì lính-thủy A-lơ-măn bắt chúng tôi phụ lực với họ mà để thủy-lôi vào miệng ông. Mười hai ngày ở dưới tàu, chúng tôi thấy chiếc ấy bắn chìm 5 chiếc tàu.

Khi đến nơi thì họ dẫn chúng tôi đến một cái trại nhỏ ở gần lối Berlin. Chúng tôi ở tại đó đầu đặng 3 ngày, có một bữa sớm mà họ chúng tôi nghe tiếng loa o o m om dứt mình thức giấc. Có một chó cheo leo cách xa mấy cái khác, chỗ ấy để làm nhà phạt, lừa úi ún chấy lều trong ấy có 6 người Rút-xi, một người Langsa và một người Ang-lê.

Mấy người tử binh ấy năn nỉ xin mở cửa cho họ thoát sanh thì chẳng ai chịu mở.

Tên Ang-lê lúc ấy bẻ song cửa đặng mà chạy ra, khi nghiên mình ra, thì tên lính gác ngó thấy liền lấy lưỡi-lê mà đâm ngay ngực tên Ang-lê ấy nhào bặt ngựa chết tó.

Vậy là hết sao mấy người kia cũng muốn thoát sanh thì cũng đều bị lính gác đâm một giọt chết hết, tám cái thì ấy đành để cho lừa đò tiêu.

Thấy tình cảnh giã-man và gớm ghê như vậy thì những tù binh ở mấy trại khác muốn biến động, nhưng mà quân lính A-lơ-măn kéo đến đóng nên chẳng làm chi đặng.

Cứ dụng đặc nhơn

(Un excellent choix)

Chúng tôi nghe rằng vì lời nghị quan Tổng-thống Toàn-quyền ngày 8 juillet 1917.

Quan Tân-sĩ y khoa Cognacq, đốc học trường y học Hànội, đặng cấp bằng đề đốc cao đẳng học chánh trường cỡi Đổng-dương, kiểm lần quản lý và kiểm sát các đại học hiệu đã lập thành, cùng chấn chỉnh chung hết những học hiệu mới lập đề mà tác thành người Bồn-quốc đặng chuyên môn nghiệp nghệ, ngõ hầu bang trợ việc thương mại, canh nông, nghiệp nghệ, và chung hết các mối chế tạo hóa sanh, kéo mà lúc này còn hãy nhu nhơn.

Trước hết chúng tôi xin về tay xưng tụng quan Toàn-quyền đã định đoạt lập tức liên thành cái phần trọng đại hơn hết trong chương trình của Ngài đã trú nghĩ mà chấn hưng chánh hóa, trong nước, phần ấy là phần tìm kiếm cái mới thích đặng của đạo hành. Chúng tôi lại hết sức vui mừng cách ông Sarraut lựa người mà phù thác việc thi hành chương trình của Ngài.

Ông Lương-y Cognacq vẫn có đồng hạt với chúng ta đã đặng lâu, mà vốn thiết là người thành đạt. Sở hành của Ngài nghiệp đã kinh nghiệm tại trường y học Hànội. Trường ấy đã làm nên cho cả toàn y sanh bồn-quốc thanh niên thực thù, tán trợ cho ta

quả thiết công cao. Trường chế-được học và trường y thủ mới lập đây mà đã nên thứ tự, rồi cũng hữu ích như trường y học vậy.

Quả nhiên làm sao cái tri quan Toàn-quyền cũng xúc động về các việc đã thành tựu, cho nên lòng Ngài mới liền khiến muốn mở mang cho người tri y lý hội việc chi cũng ứng dụng và huyền súc, đặng thêm rộng nơi dụng sự, nay đã sẵn về tay, mà cơ đồ hùng vĩ xem lại rất chói lạ với những trò từ chương diên đảo hẹp hòi của những kẻ khác, mơ tưởng đồ vô dụng, cứ phục tư theo thói việc quan tị giấy phàn phiến và điều lệ quái dị, mà bày ra cho nên việc trong lối của mình vâng vậy?

Có tin rằng ông Lương-y Cognacq cũng gần về đến Saigon. Vậy chúng ta xin kính chúc mừng Ngài và xin hết tình cung hạ. Nhứt-trinh « La Gazette de Cochinchine » nguyện chăm chỉ truy tụy việc khôi hành chương-trình ông Cognacq, và mỗi một khi gặp dịp mà tán trợ Ngài theo sức mọn đặng, thì xin phần chân vui mừng.

ÂU-CHÂU CHIẾN SỰ

(Autour de la guerre)

Tiêm-thủy-dĩnh A-lơ-măn

Nhứt báo « Télégraf » có đăng báo một việc của một chiếc tiêm-thủy-dĩnh U. 58. của A-lơ-măn bắn chìm tàu Hoa-lang hồi tháng février.

Theo lối từ báo ấy nói thì A-lơ-măn có gần 325 chiếc tiêm-thủy-dĩnh đặng dùng : Từ 80 chiếc tới 100 chiếc bị lưôi Ang-lê giãn mà búa.

Ông bá-trước Plactua cai quản chiếc U. 58. Theo lối tên lính-thủy A-lơ-măn nói thì chiếc tiêm-thủy-dĩnh ấy bắn qua tàu Hoa-lang chừng 3 hay là 4 cái thủy-lôi, rồi chạy qua chạy lại thảy trái phá mà làm cho chìm.

Các tiêm-thủy-dĩnh sớm mai từng bưng nhóm lại tại biển, tại những nơi nào mà ông Helligoland đánh vô tuyến điện định đó.

Có gần 30 chiếc tiêm-thủy-dĩnh kiểu mới mới chế chớ bề-ban chừng 56 người, chiếc chực mau đủ mà chạy theo bất kỳ là chiếc cargo-hoạt nào.

Bề-ban thì hết bề-ban ba người thông thạo, còn lại thì những người mới tập rèn. Máy chiếc tàu ấy đặng lương-phần theo ăn đủ 15 ngày, và làm dưới bề-lâu chừng 8 giờ tới 10 giờ, mỗi chiếc có 2 cái lưôi rọi đường đi và lưôi xuống sâu từ 30 thước cho đến 50 thước đặng.

Bình A-lơ-măn thât

Số của chánh-phủ hồi tháng Avril.

Table with 2 columns: Item description and Amount. Includes 'Bị giết và chết vì thương tích', 'Bị chết vì bệnh', 'Bị cầm tù', 'Bị mất', 'Bị thương tích nặng', 'Bị thương tích', 'Tổng cộng'.

Đảng số này cộng thêm mấy cái số trước từ ngày khởi giặc đến nay thì đặng :

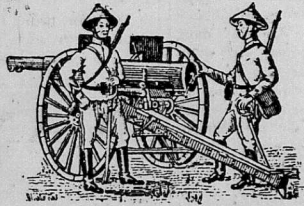
Table with 2 columns: Item description and Amount. Includes 'Bị giết và chết vì thương tích', 'Bị chết vì bệnh', 'Bị cầm tù', 'Bị mất', 'Bị thương tích nặng', 'Bị thương tích', 'Tổng cộng'.

Trong số ấy chưa có tính những quân lính thât ngoài biên (trong mấy trận thủy-chiến) và trong các thuộc địa.

Trinh thám A-lơ-măn tại Huê-kỳ

Hai tên A-lơ-măn bị bắt; một người phát tiên cho trinh thám A-lơ-măn tại Huê-kỳ. Trong đàm quan quyền người ta đều tưởng rằng những tin tức về việc tàu bè thông cho A-lơ-măn đó thì bởi tại những thư từ buôn bán gửi cho các nước trung-lập mà ra. Người ta tưởng cho có bầy số kiểm duyệt kỹ lưỡng những giấy thép.

Thuộc điều hiệu CANON

BAO-XANH

Đã ngon mà lại rẻ tiền

(6) Feuilleton du 16 Août 1917. No. 494

TRUYỆN

Người Thâm-hiền

NƯỚC CHÂN-CHÁT

Của ông Bá-lạp-Mông nước Mỹ soạn.

L. T. L. dịch sách lại ra.

(tiếp theo)

Nghĩ đến đó, nó làm cho tôi ngờ ngẩn cả người. Dường trơ như tượng gỗ một hồi lâu. Song, lẽ đã đến đây, chẳng lẽ đi không lại trở về không, thì liệu lặn xuống một lần, trước là thử cái sức lợi của mình ra sao, sau may có được vật gì đáng, cũng không uổng cái công đi mò vàng.

Kể đã định rồi, thấy ngoài xa có mấy chiếc thuyền ngư-phụ, nhấp nhô theo ngọn sóng, tôi giờ nấn ngóac hoài, môi tay cũng không thấy si ngành có lại. Sau thấy có một chiếc thuyền lặn đầu gấn, tôi liền chạy lại hỏi mượn, môn môn ra bèn cho cái phồng cánh ngoài biển.

Người chủ ghe liền hỏi tôi rằng : - Cậu em năm nay mười mấy tuổi.

Tôi nói : - Mười ba tuổi ?

Người chủ ghe nói : - Thế thì ai dám chớ cậu em đi. Cậu em chưa đến tuổi trang-dĩnh, rồi có sự chi, thì qua cũng có tội.

Tôi căn nỉ mãi, họ cũng không chớ. Đóa quá, lên bờ tôi liền mang cho tụi đó một hồi đáo để rằng : Bày không chớ tao, để tao không xuống biển được à !

Nói rồi tôi lững thững đi, thỉnh linh nghĩ được một kẻ : bèn đi rảo đến nhà hàng mua một bộ đồ lặn. Đền chớ, đỏi hàng qua, phải vô quán ăn cơm, hết 5 cái bạc, chỉ còn dư có 3 đồng rưỡi mà thôi. Ăn rồi, liền đến nhà hàng hỏi giá bộ đồ quần áo lặn, té ra hàng tới 50 đồng một bộ, hàng mặt cũng 30 đồng. Nghĩ đi nghĩ lại, không biết tính sao, sau phải mua 2 đồng một cái trái nổi, xách ra bờ biển. Trái nổi đã xê chiếu, toan đeo lội ào ngay xuống nước. Song trực lại nhớ ra trái này vốn là một chiếc nổi, nên đeo nó vào mình, thì lặn sâu sao được. Và lại quần áo cũng chưa biết để đâu.

Đang nghĩ chửa ra, ngành lại sao

thấy có một người Phú-lit hăm hăm chạy lại, hình như muốn can-thiệp không cho tôi xuống biển. Tôi sợ thảng cha này nó đến, át là ngăn trở tôi hẳn, nên tôi vùng té chạy ra giáp bờ biển. Ai đề tôi càng chạy họ lại càng đuổi, cách nhau chừng độ 4, 5 chục thước. Tôi nghĩ tức quá ! Chỉ có một cái mực-dịch đi mò vàng, trước đã bị trừ-lực của cha mẹ, kẻ bị anh em bạn học, sau lại bị thảng cha lại ghe, bây giờ người Phú-lit này lại muốn cản-trở tôi nữa, vậy có tức chết không ? Nên chẳng tưởng gì, liền đeo trái nổi nhảy ùm ngay xuống biển.

(Già-quan nói đến đó, ai cũng đều vô tay khen, đoạn rồi nghĩ 20 phút đồng hồ.) Đứng giờ Già-quan lại đứng lên diễn thuyết kể luôn rằng : - Hồi này tôi nói xuống biển như thế, chắc các ngài tưởng là tôi chết rồi hẳn ? Nhưng chỉ một hên chơn cụt mà nói rằng : Tôi mà lặn đi một hên chơn, cũng vì cái đại hồng đó đây. Song được thanh-công kỳ thám-hiền sau hết này mới là cụt bả, Người ta ai thấy cũng động lòng thương,

nhưng tôi không những không thương; lại còn mừng nữa. Bởi vì kỳ thám-hiền sông này, tôi đã nên công, thì cái chơn này tức là cái bài kỷ-niệm của tôi về sau đó.

Đương khi vội vàng, nhảy xuống dưới biển, nghĩa tôi kể chắc là mò được vàng, chớ không biết suy nghĩ nhỏ đó có phải là chỗ tàu chìm ngày xưa không, và vàng ở dưới nước, một trăm năm nay, bây giờ liền đổi ra làm sao ?

Và lại trước kia tôi tập lặn, là ở trong sông mà thôi, thiết chửa hề lặn biển bao giờ, nên lúc lặn xuống, bị sức ép của nước mạnh, nặng sập mấy mươi nước ngọt, làm cho mạch máu trong châu-thần, truyền-vận quá mạnh, khi ló ra ngoài xa, sản nghe tiếng người Phú-lit la lớn : Có ai cứu tôi ngoài mồi điện kia té xuống biển chực ! Tôi sợ có người lại vớt tôi lên bờ, nên vội vàng bỏ cả trái nổi ấy đi, lặn tụt ngay xuống đáy biển.

(Sau sẽ tiếp theo)

Về việc quân lính trốn

Nhật báo Berliner Tageblatt cho hay rằng vua A-lơ-môn mới ra lệnh cho các đạo binh hứu sẽ thứ tội cho các quân lính trốn nên mà chúng nó chịn trở về ngũ trước ngày 15 juillet. Lũt ấy rao cho khắp các quân lính trốn còn ngụ tại các nước trung-lập, số lính trốn tại nước Hoa-lang có 35 ngàn người.

Lời người nhà-quê

(Propos d'un nqua)

II Nghệ dạy đường

Kỳ trước chúng tôi có luận biện nên chăng về việc lập lò đường lớn trong xứ này, giá trị như đã sẵn có vốn lớn mà trông mĩa nhiều.

Các việc ấy chẳng phải là không thể mà tìm ra, rồi đây thì thế cũng phải có, nhưng vậy, như có công ty nào mà muốn cứ đó, thì chẳng những là phải có Nhà-nước rộng dung mà thôi, song còn phải ra ơn bảo hộ mới được. Phải hiểu rằng chẳng phải là binh vực ai choảng lấy nghề đường mà gồm lấy lợi, nhưng mà có ai làm thì phải nói với họ.

« Nếu muốn lập lò đường, thì chẳng có đâu khi khó để hết cả muốn kinh dinh thế nào thì Nhà-nước cũng để cho mà thung dung tự tiện Nhưng vậy Nhà-nước muốn cho những người Annam trong mĩa đường có thất ngôn với các ông, mà cũng đừng nhờ các ông mà làm mĩa, cho nên rồi Nhà-nước cũng chịu làm giới thiệu cho các ông mà kiếm mĩa giùm cho, kéo người an-nam có bán cho các ông, thì làm sao cũng nghĩ ngờ một đôi thì, chứ còn tham-biền mua giùm, thì ai ai cũng mau dem tới mà bán. »

Ấy chẳng phải là tôi nói ước chừng. Những tham-biền mà có lòng chuyên cần việc khai hóa thì vẫn thiệt là chẳng lấy làm người. Cũng có ông khá chế, vì tính mình cai trị không có nghề canh nông, hay là làm duy có môn lúa không mà thôi. Nhưng vậy có nhiều ông cũng sẵn lòng mà giúp người Bôn-quốc bán mĩa cho các lò lớn, mĩa là có nói với quan chủ tỉnh thì ai cũng nghe theo. Những người trông mĩa họ cũng nói hẳn như vậy cùng chúng tôi : « Hệ quan chủ tỉnh chịu chắc rằng mua bán hẳn hoi, trả tiền từ từ, và có khi cũng giùm tiền trước ít nhiều như người thanh-khách, thì chúng tôi nguyện trông cho ngài 1.500 hay là 2000 mĩa mĩa để cho người Langsa nào muốn làm đường Hương cũng (Hông-kông) ?

« Điều này chẳng phải là không thể làm được. Quan Nguyễn-soái tìm ra ắt phải có một quan tham-biền như vậy. Còn việc đưa tiền trước thế chặc, thì cũng như mua mĩa non, cho tiền mĩa có giao bằng khoán thế chừn, hẳn như treo vườn đất mà ăn lợi ít hơn chặc nhiều. Hay nghĩ cũng như cho các làng có làm đường nay thuê thiệt sắc bằng mĩa, thì chẳng khác thuê xưa người Javanais đóng thuê bằng Café, người Martiniquais bằng thuốc lá, như vậy thì còn có phương thuận tiện mà khuyến khích người Bôn-quốc siêng năng.

Lời quan khuyến dụ thì dạng việc với người Annam luôn luôn, vì mua hiểu rằng người ta muốn nên cho mình. Nhưng là bà-mụ, thầy nghĩ cũng annam, và thầy trông trãi, ban đầu thì chỉ có nội thân chủ của Nhà-nước truyền phải đến mà thôi. Ngày nay

hết thầy người Bôn-quốc đều tôn sùng đạo thuốc langsa, còn có chuyên hay hơn nữa, các giáo chức thượng hạng lớn tuổi cũng còn nhớ cái thuốc các tỉnh phải chịu tiền cho học trò đi học. Đến nay lại thương hại nhờ trường không có đủ cho học trò học. Hễ có hơi Nhà-nước khuyến dụ và báo kiết minh bạch thì bao nhiêu sự khó về việc lập lò đường cũng đều phải tính xong.

Nhưng mà để dẹp những lò đường lớn như vậy lại đã, thì tôi còn đem thấy có phương thế rất nên ao ước mà lập những lò nhỏ nhỏ vữa sức con nhà Annam, và để làm cho mau tiến hóa trong cuộc giáo dục cạnh nông công nghệ hơn là những việc đồ sộ.

Tôi xin cất nghĩa ý kiến của tôi. Hết thầy chúng ta ai ai cũng đều ước nguyện cho người Annam tiến hóa, và Nhật-trinh « La Gazette de Cochinchine » này mà lập ra là chủ ý có bấy nhiêu đó mà thôi. Ấy vậy mà những người Annam nào muốn theo lần lần công nghệ phương Tây, thì vốn đã sẵn thừa dịp mà nghe lời khuyến bảo về nghề làm đường, trông mĩa và dạy đường.

« Ai khuyến dạy về việc ấy bây giờ? Có phải sở canh nông hay chăng? Sở canh nông thì sẽ có mĩa thiệt tốt hoặc trên Ông-yem hay hoặc là trong vườn thú, mà ai đến đó mà coi? Còn nghĩ các sở trông thú để mà cho mướn theo mấy quận làm đường, có biệt phái chức việc của quan để mà làm thì nghiêm cách trông theo qui tắc, thì có khi cũng còn phải đợi. Bởi vì tiền phí quá nhiều, mà việc canh nông nhà nước thì thiếu tay làm.

« Phải làm làm sao, mà đừng gián dụ gì tới những kẻ trông mĩa theo lẽ xưa thói cũ, mà họ lại thấy đáng một ít người, nhờ có cái lợi là quán sự bức nhứt nó như làm nên việc hơn kẻ khác, làm đường trắng tốt hơn, trông mĩa tốt cây hơn, và lại đáng như là khỏi tay chặc-khách. Như có một lò đường lớn thì tùy nghi cũng làm được như vậy, nhưng mà sao cho bằng có người đồng hương làm gương thì hữu ích và thì tin chắc hơn. Có một ông cha hay giảng dạy— các cha vẫn hay làm cận và hiểu biết người Annam— khỏi ra công hết sức mà dạy các chi để sau mà đi làm thầy trong các họ, mà các chi cũng nghe phân nửa mà thôi.

« Thưa cha! Cha dạy như vậy, bởi vì cha là người Langsa, mà người Langsa thì thông thái quá, chứ còn chúng tôi, thì chúng tôi lấy làm khó quá, chúng tôi chẳng hề bao giờ hiểu được. »

Như vậy thì ông cha liệu làm sao? Phải dùng một thầy giáo Annam có đạo mà cho dạy các chi. Thì tự nhiên các chi đều hiểu hết. Có phải là tại người Annam nói với người Annam chẳng? Hay chưa! Có một Annam, mà Annam không có theo Đạo Thiên chúa, cũng thuật chuyện in như ông cha tay vậy, thì quả nhiên là sự thiệt.

Vậy thì làm sao chúng ta lại chẳng nhơn lấy sự lịch duyệt tâm tình này mà thủ lợi? Những cơ chí kinh dinh to lớn thì đó đành có đó, tôi xin trần tự ý tôi muốn nghĩ thế nào mà gây nên một công việc Annam nhỏ nhỏ, dụng vốn Annam, nhơn công Annam, một ty quản lý cũng Annam và chỉ dùng có một ông đồng-ly chuyên môn nghiệp nghệ Langsa để

làm táng tương, lại với một ông thợ toán Langsa lãnh phân kiểm duyệt thường thường sổ sách biên ký theo phép Langsa, cho an lòng các chủ có động (chủ phần hùn); Người thợ toán Langsa thì dễ hiểu, chẳng khó gì. Còn người chuyên môn nghiệp nghệ thì kiểm cũng có, đến chừng tới việc, thì chúng tôi đảm bảo củ với anh em Annam ta một người bang trợ tinh chuyên nghiệp nghệ chứ chẳng phải là học theo trong sách mà thuộc lòng nghề. Trong hàng quan viên có khi thỉnh linh cũng gặp dạng người lịch lãm như vậy.

« Đồng lý Langsa kiểm cũng đáng, mà thợ toán Langsa kiểm cũng ra, vậy thì chúng ta hãy cứu xét bên phía Annam trong công việc này.

« Trong các miền trông mĩa, — như ta biết cũng nhiều — phải làm làm sao cho có ít người trông mĩa làm đường luận đặc như vậy:

(Còn nữa).

Thơ cảm ơn

Salonique le 11 mai 1917

Monsieur Chủ bút.

« Tôi cúi xin ông chủ bút xin kết những lời tôi nói đây vào nhưt báo « thì tôi đội ơn vô cùng.

« Ngày 8 tháng Mai, tôi có được mấy thùng đồ của quý ông « bên Saigon gửi sang, đựng tặng cấp « cho binh lính, trong mấy thùng đồ « ấy có những là; thuốc Gô vấp, giấy « quýt, bánh in, và nước mắm; « Tôi mới vung lời ông Commandant « của tôi, liền chia ra mấy phần « đựng gói vào trong hàng trịn cho « mấy cơ lính kia, còn lưu lại một « phần thì phân phát cho những « người làm việc tại Depot.

« Tôi thầm tưởng rằng: hề là ần « cảm vua thì phải vậy hiê như, « còn họ ơn người thì phải lo mà

« bối đáp cho người; Thăm thay !! « phận tôi đương gói vát năm sương, « măngtrời chiếu nắng, nên không có thể chỉ mà đến ơn nặng cho được, « vậy tôi đứng thay mặt cho những người annam trong chốn này, đứng gói ít lời về cảm tạ chư quý ông, vì quí ông có lòng thương ái mà lo lắng như vậy thì rất đáng tình cảm, nay chúng tôi được dùng một người một miếng thì tiếng đề đời, vậy tôi có bài thơ dưới đây, chỉ dấu tạ ơn chư vị.

« Thơ rằng

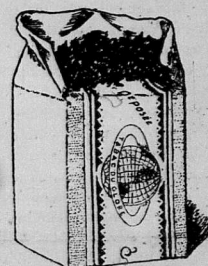
« Ôn ai quân cấp hồi ai ơi,
« Đấy chiu thừa ơn phải nhân lời,
« Thuốc giấy chằng bao tinh rất hậu,
« Bánh hàng có mấy nghĩa thêm tươi,
« Ba hàng chữ mực đen on cá,
« Một tấm lòng son tạc để đời,
« Mấy năm vắn bặt mà hương-ly,
« Nhớ có tri âm nếm chát hơi.

NGUYỄN-NGỌC ĐỐI

« Adjudant des tirailleurs Indo-chinois à la Compagnie de dépôt Secteur postal n° 517, Armée d'Orient. què ở Bến-tre.

Thuốc gói chưa vẫn hiệu GLOBE

AI AI CÙNG ƯA VÌ NÓ THƠM ĐIỀU

Có một mình hãng Denis Frères trứ thuốc này mà thôi.

VĂN-CHƯƠNG Morceaux choisis

Le Cid Corneille.

ACTE PREMIER

SCÈNE II

Léonor

Madame, après cela je n'ai rien à vous dire, Sinon que de vos maux avec vous je soupire: Je vous blâmais tantôt, je vous plains a présent.

Mais puisque dans un mal si doux et si cuisant Votre vertu combat et son charme et sa force, Et repousse l'assaut, en rejette l'amorce, Elle rendra le calme à vos esprits flottants, Espérez donc tout d'elle et du secours du temps.

« Espérez, tout du ciel; il a trop de justice Pour laisser la vertu dans un si long supplice.

L'Infante

Ma plus douce espérance est de perdre l'espoir.

Le page

Par vos commandements, Chimène vient vous voir.

L'Infante (à Léonor)

Allez l'entretenir dans cette galerie.

Léonor

Voulez-vous demeurer dedans la rêverie?

L'Infante

Non, je veux seulement, malgré mon déplaisir, Remettre mon visage un peu plus à loisir. Je vous suis.

Tuong le Cid Corneille

THỨ NHỨT

LỚP THỨ HAI

Lê-thô

Ngọn ngành nghề rừ làng nháng, Tôi nào dám bảm đăm đăm sương sương. Ba sáu từ cũng chằng sứt, Giẻ rời nay cảm tình sâu muốn bề.

Sâu sao ngọt điệu chua ghê, Tinh sao đồng mắng khiếm mê với tinh. Một lòng khấn khấn chữ triah, Giữ tròn đức hạnh tình ninh trí tá.

Vai trói giữ đức hạnh bà, Ngày qua tháng lụng cũng là người ngoại. Hòa công cũng phải đôi hoài, Vì trang tiết hạnh gởi tai họa này.

Anh Phang

Thường ta van vãi nhiều đây, Xin cho bỏ đảng lung này về mư.

Hoan quan

Bầm bà! Si-men tiêu thụ, Vào đây yết kiến, còn chò ngoài hiên.

Anh Phang (kêu Lê-nô mà bảo)

Xin ngài ra mắt hiên tiền, Cung nằng chuyễn vãn kéo phiến đợi lạp.

Lê-nô

Bầm bà muốn ở trên lầu, Đàng bà tư tưởng chò lâu phải bà!

Anh Phang

Không! ta muốn bả nhiều mà, Dầu trong chằng đợ, ngoài ta vui cười. Chờ cho định tính tác tươi, Hiên tiền nói gót nói cười như không.

Scène III
L'infante, seule.

Juste ciel, d'où j'attends mon remède,
Mais enfin quelque borne au mal qui me presse,
Assure mon repos, assure mon honneur-
Dans le bonheur d'autrui je cherche mon bonheur.
Cet hyménée à trois également importe,
Rends son effet plus prompt, et mon âme plus forte:
D'un lien conjugal jointes deux amants,
C'est briser tous mes fers et finir mes tourments.
Mais je tarde un peu trop, allons trouver
Chimène,
Et par son entretien soulager notre peine.

LỚP THỬ BA
Anh-Phãng (hãng)

Cả kêu trời hỏi thiên công
Phương chi giờ đặng lòng trong tưởng chàng
Thần này mach thăm giọc ngan
Xin cho mau lấp mau ngan kẻo môn
An nhau danh vọng thọ von
Xin trời phò hộ tuôn tròn cả hai
Người có phước, ta mang tai
Lưỡi đầu vào đó kím hoài phước ta
Hoàn-hôn có một tình ha
Giao hôn mau giúp mới là dạ gan
Xích thẳng ta trời đôi đàng
Ấy phương đảo tị bỏ chẳng hết lo
Hèn lâu mưng tính quanh co
Si-men mau kiếm chuyện trò giải lao.

(Còn nữa)

Tạ-trung-Nghĩa. Trávin dịch nôm

không kịp mà từ, có chút đầu hơi nước bị dịnh là

Đụng xe. — (Ở đường mé sông Mytho, có cái xe bò chở đồ, người đánh xe tên Nguyễn-vân-Hồ 22 tuổi và một cái xe kéo số 648 c chủ là Phạm-thị-Liên, người kéo tên Hồ-vân-Viên đụng nhau, xe kéo gãy gọng. — Hôm ngày mồng 5 aout ở đường Marin, góc đường Thủy-binh xe song-mã số 19 đụng xe kéo số 105 của hãng s. i. c. xe kéo bị gãy gọng.

Bị thương. — Huỳnh-thị-Kinh 35 tuổi bán trà đường Cây-me, Ng.-h.-L... 28 tuổi đi lính mạch-lò tàu Tân-hòa-Hiệp đầu ở mé sông Mytho, và tên Ng.-v.-H... cũng lính mạch-lò chiếc tàu Quới-lợi, đường Thuận-khieu bị cáo vì tội đánh người khách L.-Th... 38 tuổi làm công ở tiệm Báo-nguyên 105 qua bị thương ở tiệm Báo-nguyên 105 qua bị giải nấp, còn mấy người đờn ông khỏi vì không có cơ dữ.

Bác kính Ông Tonantsi joesi dạy coi nom ông Lê-nguyên-Hồng, vì ngài có nói sẽ từ quê-hương mà sang ngoại quốc; song ông chỉ ở ông Lê-nguyên-Hồng sang Quảng-Đông mà thôi, chánh-phủ Tàu mới hội nghị lại đình theo phe Đông-minh ngay, không có đòi buộc sự gì, ấy rõ là ông Tôn-dật-Tiên muốn đôn mọi việc về phía Nam đặng mà ngăn trở chánh-phủ ha chiến tranh và như vậy làm cho nước-Tàu mất nền cây Đông-minh giúp công giúp cứu.

Bác-kính ngày 4 aout 1917.

Xáp chiến

Ông Phùng-quốc-chương, Tả giám-quốc nước Tàu có toa chủ Tòa Thượng-thơ mới, trong buổi nhóm hội cả Tòa Thượng-thơ đồng-thỉnh ha chiến tranh cho Đức-Quốc. Lý do này mà ha chiến tranh, là trước này nước Tàu có phần nản trách Đức-Quốc nhiều đều làm Đức, mà như là về những người Đức ở đây làm rối loạn việc chánh trị Tàu mà chánh-phủ-Đức chẳng chịu nhậm lời nước Tàu để kêu nài. Bao giờ các tỉnh trả lời thì chánh-phủ sẽ ha chiến tranh liền.

Phải tuyệt trừ các mạng hưởng nam

Quan Thủ-tướng có lẽ sẽ định lấy binh khí mà trừ đám cách-mạng hưởng Nam người ta sợ tính độc lập quảng-dông sẽ tá tính Phúc-kiến.

Ha chiến thơ

Bác-kính. — Chánh phủ nhứt định chuyên cách riêng về cái vấn đề ha chiến thơ mà không cần phải trình cho Hội kỳ lão viên (Sénat), từ ha chiến thơ đòi sự phá ra lập lại. Đức-Quốc và Áo-Quốc cũng như nhau, ông Liang-che Tenpô sẽ làm chức ngoại vụ Bộ Thượng-thơ.

Cây lông trong thành của dân
Ông Lạc-kom-bung Thủy bộ Thượng-thơ đã phải một viên quan sang qua Quinh-dông mà giục già quan Thủy-sư để đòi Teling-Pakkuong rút từ xung hồ đức lập đi.

THÔNG BÁO

(Informations)

ĐÔNG-DƯƠNG
(Indochine française)

Nam-Kỳ

GIẤ BẠC VÀ GIẤ LỬA

Giấ bạc kho nhà-nước ... 3 f. 85
Giấ lửa, ta 68 kil. chỗ tới nhà máy Chơ-lơn (báo trả lại) : 2 f. 15 tới 2 f. 20.

Sài Gòn

Năm 13 tháng. — Trong báo Avenir du Tonkin có an hành rằng.

« Một bon nhà Thông-thái và mấy nhà Kinh-tế đã hội tại Paris đặt một hội kêu là Ligue Chronos để đòi lại niên lịch.

Hội ấy chủ ý đề xin thi hành cách phân ngày tháng theo lịch của ông Delaporte đặt ra, vì lịch đang dùng bây giờ nhiều sự không tiện, và lại cũng vì tính một năm 12 tháng thì số ngày không được như định cho nên người ta mới tìm về chia thì giờ khác cho đặng tiện dụng hơn.

Theo cách chia mới thì lấy tuần là gốc. Vậy mỗi năm có 52 tuần, thì lấy tuần lễ làm số vì như ta tính đi, thành ra mỗi tháng 28 ngày, gần bằng số ngày trong 1 tháng háy giờ.

Tính như vậy thì mỗi năm kể 13 tháng đều ngày bằng nhau, ngày của tháng nào cũng như tháng này. Vậy năm sẽ bắt đầu ngày 22 Decembre.

Nhưng một năm 13 tháng mỗi tháng 28 ngày thì cả thảy có 364 ngày, vậy cứ tính cho trọn năm thì phải dư 365 số bỏ đi, đầu năm nhuận có ngày thứ 366 cũng bỏ đi nữa.

Ông Hoàng Cao-man bị đuổi. — Theo nghị định quan khám-xử Cao-man ngày 13 Mai, ông Hoàng Mayura đã bị trục xuất khỏi địa hạt Cao-mên, có chiếu chỉ số 31 ngày 24 avril 1917 của Hoàng-đế Cao-man thân-vương Mayura đã đạm an-trị tại Sông-câu, có qui quan ở Trung kỳ quản thúc.

Tiền cấp dưỡng cho lính về thuộc địa. — Tại nghị-viện Pháp có nhiều nghị-viên thuộc địa xin đặt luật cho những lính bị thải các thuộc địa số 2 hoặc những lính bị loại vì không đủ sức mà theo hàng quân Pháp trong 60 ngày hay là theo hàng quân mặt Đông-cung vậy được tiền cấp theo luật ngày 6 Decembre 1916 thuộc về các lính bộ lính thủy bị thải số 2 hay là bị tạm thải mà không được tiền thưởng.

Số tiền cấp dưỡng ấy không có thể quá 25 quan một tháng.

Lệ gởi thơ. — Nghị định ngày 7 mars 1917 quyên bố tại Đông-dương từ chỉ dụ ngày février về việc tăng thuế con có gởi thơ giao thông với các cơ giấy thép tây và Đông-dương tại Trung-hoa.

Thẻ lệ trong chỉ dụ như sau đây.
Thơ cán tới 20 grammes phải trả 15 centimes — từ 20 tới 50 gr. trả 25 centimes.

— Từ 50 tới 100 gr. trả 30 centimes. Nếu thơ nặng hơn phải trả thêm cứ 50 gr. là 5 centimes, hoặc kém 50 gr. cũng vậy. Thơ không bao giờ nên nặng quá 1 kilo.

Một người Annam bị đụng máy bay mà chết. — Hôm tháng trước đây, một người đang đượt máy bay ở trường Vilewoublay.

Khi máy bay ha xuống đất, có một người lính Annam tên Nguyễn-hữu-Chảng 25 tuổi muốn đi ngang dưới chơn vịt nên lái đất chạy qua, ai để chầy không kịp chơm nhòm về chơn vịt mà chết, xác chỡ về nhà mở thành Versailles

Sở phi-cơ Đông-dương. — Chiều chỉ dụ ngày 17 juin 1917, ông quan ha Sa-Thuộc số Tham-mur Bình-bộ thuộc-địa được bổ làm quân-đốc sở phi-cơ Đông-dương mà cứ giữ chức quân-đốc sở địa-dư như cựu lệ.

Tim ra khi giải mới. — Nhứt-trình hội La Paix ngày mồng 5 avril, in tại xứ Marit-nique có trích lục bài thông-báo sau đây của tờ Nouvellistes de Point à Pitre rằng ông Henri Maston là người thợ coi máy thuộc xứ Basse-temps đã tìm đặng một phép chế máy ra để đỡ hao loi-phục của quân nghịch bản quốc.

Ông này có đem bốn-đồ máy ấy mà nạp cho quan Thượng thơ kiểm soát.

Bên-quan chức mừng cho cuộc như vậy thán-tạ.

Quyền lợi của người Đức ở Nam-kỳ. — Tòa sứ thần nước Suisse đã cho hay rằng Chánh-phủ nước Đon-Quốc đã chịu lãnh coi sóc quyền lợi người Đức ở Nam-kỳ.

Ông François Deloncle được cứu hiểm. — Trong máy mương người bị chìm ở chiếc tàu Megedra được cứu hiểm, thì có ông François Deloncle là cựu thân-sĩ Nam-kỳ, khi tàu chìm rồi thì Ngài ở dưới nước lâu giờ rồi mới có thuyền đến cứu.

Ông Gourbeil đảo nhảm thuộc địa Guadeloupe. — Ông Gourbeil cựu Thống-đốc Nam-kỳ, đã đặc biệt sang qua cai trị xứ Guadeloupe ngài đã đi đến nơi, đảm sự ra rước mừng trọng thể.

Nhứt trưng nguyệt thực. — Theo lịch tây thì trong năm 1917 có một điều lạ, là sẽ xảy ra bốn lần nhứt thực và ha lần nguyệt thực.

Một năm có 2 lần là thường, nếu 6 lần là nhiệm, nay lại 7 lần thì là một sự ha hiếm lắm.

Móc túi. — Ng.-vân-The kêu là Chính 32 tuổi, ở bồi bếp nhà số 47 đường Paul Blanc đi thưa số tuần thành rằng hôm 6 aout y ra chợ mới (bộ đi coi hát cirque) bị thợ móc túi chốt một cái bóp da đựng 5 cái bạc và 3 cái giấy vi-băng với lại 1 cái biền lai giấy lính lưu hậu.

Tê xe. — (Ngày 3 ở đường trên, có Ngo-thị-Lèo, 5 tuổi con của lính tập Ngô-vân-Dương đi xe bị đụng xe chỡ đồ mà té xuống đất, người đánh xe chỡ đồ tên là Lê-vân-Du 22 tuổi ngụ đường némésis, số 7, con Leo bị trả sớ phía mương tang trái, không thừa kiện chi hết.

Giấy Bạc giả. — Tòa đương truy ra vụ tên khách Trần... làm ông cho người các chú Q... ở tại Cholon cầm một tấm giấy xanh mà giấy giả đem đóng tại sở Thương-chánh.

Chết trời. — Hôm tuần rồi có một tên chệch đi tắm sông trong một cái ao kia ở gần nhà nỏ rui hực chơm bị chìm tuột, qua một giờ mới tìm được xác, đem lại nhà mà trong thành cho quan thầy mò bụng mà khám bệnh, nguyên cơ việc tội ác thì quan thầy làm chứng nó bị uống nước ngọt thì

Bác-Kỳ

Trường Đại-học Đông-dương mở ra một lần nữa. — Nghị định quan Toàn-quyển ngày 8 juillet 1917 đã đặt một nha Học-chánh cao-đẳng để trông nom việc mở mang và chỉnh đốn các trường cao-đẳng tại Đông-dương các trường ấy cũng sẽ gọi chung một tên là Đông-dương học đường (Université indochinoise).

Cũng ngày 8 juillet lại có nghị định riêng của quan Toàn-quyển cử quan đốc trường thá-y-viên là M. Cognacq làm chánh đốc-học nhà ấy.

Trước này đã có một lúc trường Đông-dương mở được hơn một năm rồi lại bãi đi. Nay quan Toàn quyển Sarraut lại nghĩ rằng muốn khai-hóa cho dân ta thì phải dựng nên cao đẳng học cho nên có như ngài ta nay được thầy trưởng lớn ấy mở ra lại ở Đông-dương.

CỰC-ĐÔNG (Extrême-Orient)

Tình cảnh bên Tàu

Ông Tôn-dật-Tiên có diễn thuyết cho 60 vệnh bít nhưt trình Quảng-dông mà chỉ ra chỗ bị vong của ngài. Người nói rằng y nghĩ muốn cho Nam-Bắc trong hiệp song phải dung khí giới bên Nam mà bình phục bên Bắc. Các nhà cách-mạng bên Bắc chỉ lo học tuyệt nước Tàu cơ chẳng làm ích chi hết, nếu bên Nam mà việc chánh trị chỉnh-đốn háng hỏi, thì dân tinh sẽ sẵn lòng giúp sức cho. Đã quá vậy rồi, ấy là đã có các ông nghị-viên Hạ nghị-viên thay mặt các tỉnh nước Tàu đến tại Quảng-dông mà phản-giải mọi việc. Ông Tôn-dật-Tiên có nói rằng đoàn tàu thủy thứ nhất của nước ta đã đến S watau và chẳng bao lâu sẽ kéo vào đóng đầu ở tỉnh quảng-dông, vậy thì tiền đề mà chỡ chuyên lính tráng về Hà-xương nội trong 10 ngày. Khi chiếm được nội quang trong ấy rồi thì những bon già cách mạng sẽ phải đầu hay hoic sẽ trở mà chỡ.

Cha chả ! M. Quế ăn mặc ngộ quá, phải chơi đầu Mả thiếu một món. . . chỡ chi y-đon mua thứ thuốc vắn DOLLAR chánh thuốc LANGSA hiệu MARYLAND THƯỢNG HẠNG mà hút, thì thật là tuyệt-hảo, không sai một cạnh !

SU XUẤT TÂN KỲ

(Les curiosités)

Một nhà Đại-phủ nội cả toàn cầu

Trong bài luận về máy tây Đại-phủ nội trong hoàng cầu, nhựt báo Munsey Magazine có nói rằng chẳng phải như lời thiên ha nớ nghĩa là so sự giàu có nội trong toàn cầu thì những-tay phủ-hộ Huế-kỳ (giàu có ngàn triệu) đứng đầu, chỡ kỳ thiệt là nhà Rothschild giàu có hơn hết.

Sự sảng của nhà Rothschild tinh ra cũng có 10.000.000.000 quan nghĩa là bằng bằng bốn ông Rockefeller và bằng 6 lần Ông Astor.

Nếu tiền bạc của ông Rothschild đơm ra mà cho vậy lấy lợi bốn phần,

trong một năm, thì đặng 400 triệu quan tiền lời.

Tiền bạc của ông Rothschild chẳng những là để lại ngân băng (bản) mà thôi. Nhà Rothschild có nhiều hãng buôn lớn ở trong toàn cầu.

Tại Lancashire có nhiều nhà dệt tơ lụa. Tại Pheffield có nhiều nhà máy làm đồ thép làm mỗi năm có mấy triệu con dao. Tại A-lo-mân có nhiều mỏ than đá lấy mỗi năm mấy triệu tấn (một tấn là một ngàn ki-lô.) Tại Brésil có nhiều cái rừng lớn trồng cao-su. Tại Perse có một hàng để làm nệm khảm tốt nhất ở trong hoàng cầu. Tại Espagne có nhiều mỏ đồng và chì. Trong việc buôn cây tại Sibérie, thì nhà Rothschild cũng đứng bực nhứt.

Tại Afrique du sud có nhiều cái mỏ vàng. Còn tại Australie có nhiều mỏ than, trộn thuốc về của nhà Rothschild, không nói đến mấy triệu nhà khác ở trong các kinh thành ở bên Âu châu.

THƯƠNG TRƯỜNG

Giá các thứ hàng hóa xuất cảng

Table with columns: TÊN CÁC THỨ CÂY, BỀ HOÀNH VÀ TRƯỞNG, GIÁ THƯỚC CHUÔNG, and others. Lists various types of wood and their prices.

Table with columns: CÁCH VẬT THỦ SÀN, CÁN TA, and GIÁ BẠC. Lists floor materials and their prices.

TIỆU ĐÀM

Đốt hay nói chữ

Có một thằng cha đời kia, biết năm ba chữ lạt nhem, đặng đầu mùa chữ đày. Nhơn một bữa đi chơi xa, dạn con ở nhà có ai hỏi thì nói rằng: « Gia-phụ hữu sự xuất ngoại ». Song lại sự con nít nó ham chơi quên mất chàng, đến lấy giấy viết mấy chữ ấy, nó có ai hỏi, thì đưa miếng giấy này ra. Con cầm thử lỏ vào trong túi áo, mấy ngày chẳng thấy có ai đến, rồi sắn cổ đèn, con ngồi buồn giữ giấy ra coi, chàng may chấy uất, bữa sau có khách lại hỏi rằng:

— Tia cháu có nhà không?
Thần: con nghe ngóng một hồi lâu rồi thưa rằng: Mắt rồi.
Người khách dợt mình hỏi rằng màt bao giờ?
— Dạ thưa hồi lôm!
— Vậy chờ đàu sao mà màt?
— Dạ bị chấy!

Có một ông già, sai cháu cầm chén đi mua su nhỏ tương, và su nhỏ mắm, thằng cháu đi một lát trở về hỏi rằng: Thưa ông su nào mua tương, su nào mua mắm?

Ông mắng rằng: Su nào cũng vậy, sao mày ngu quá! Cháu đi một lát lại chạy về hỏi:
— Vậy chờ chén nào đặng tương, chén nào đặng mắm hả ông?

Ông giận đánh cháu, cha nó thấy không biết làm sao, đứng dậy coi ngay áo ra, mình tự đánh mình, và nói với ông ấy rằng:

— Nay ông đánh con tôi, thì tôi đánh con ông này!

SỞ-CUÔNG

TẠI NHÀ IN
ÔNG F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Nordem
SAIGON

Lectures Françaises

Ông CARRÈRE

SOAN

Gồm nhiều chuyện hay và có ích.

Trước hết nói về nước Lang-san sao khai cho đến lúc thành tri bại giờ, sau hơn một trăm bài đều các thứ chuyện khoa ngôn ngữ.

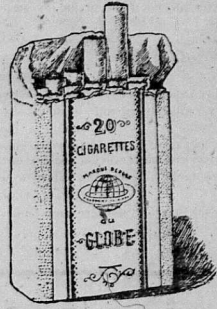
Giá: 1\$00
Tiền gửi: 0 40

Tại nhà in ông F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Nordem. - SAIGON
BẠC VẬT SỰ HỌC NHẬP MÔN
CÓ HÌNH, ông Gouraud soạn, sách về loại...
Giá: 0 35
Tiền gửi: 0 04

Tại nhà in ông F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Nordem. - SAIGON
NAM VIỆT SỬ KÝ, của Lang và...
1. Sơ khai nước Annam.
2. Bối cảnh Ngô tôn Nguyễn.
3. Đại Ngu và tôn thất pháp.
Giá mỗi cuốn: 0 35
Tiền gửi: 0 02

Thuốc điều hiệu GLOBE

Hút không hề khô cổ

Có một mình hãng Denis Frères từ thuốc này mà thôi.

Advertisement for NG. CHI-HOÀ GRAVEUR, featuring a circular logo and text about engraving services.

Rượu TONI-KOLA SECRESTAT là rượu rất bổ hơn các thứ rượu khác, bổ nước đá vào thì thành thứ rượu rất bổ sanh.

Hãy đi bán hữu thiết mình một ly
TONI KOLA
Minh hãng DENIS FRÈRES từ mà thôi.

Nhà DENIS FRÈRES tại Saigon rao riêng cho các bạn hàng rằng: Các thứ rượu khác của hãng rất kỹ càng. Hãng sẵn lòng gởi bản giá và mẫu rượu cho không miễn là phải có xin thì đặng.

ĐỒNG ÂM TỰ-VI

Có phụ thêm những chữ không phải đồng âm mà là chữ viết

Dictionnaire des Homonymes annamites

Accompagné d'un appendice comprenant tous les mots difficiles à écrire par NGUYEN-VAN-MAI

Professeur d'Annamite au Collège Chateaubriand-Louvre. Membre du Comité de Perfectionnement de l'Enseignement indigène en Cochinchine

Trong sách này có đủ những chữ khó viết, hoặc chữ đồng âm cũng chữ không nhằm đồng âm, mà phải viết dấu hỏi hay là dấu ngã, hoặc viết đ hay là ỳ ở trước c hay là t, có g hay là không g ở sau.
Nhơn có lời châu thị của quan Đốc học thành, ngày 31 août 1916. day rằng « Đến các khoa thi tôi dạy, thì trong những bài hạch về tiếng annam quan giám-khảo chấm vở hết sức nghiêm ». Vậy nên tôi nghĩ ý đơn hồn này, ngộ hậu giúp các trò viết chữ quốc-ngữ cho đúng theo Tự-diễn Génibrel và Paulus Cua. Hề có nghĩ ngại chữ này, lật quyển này ra mà coi, thì viết không sai.

Bản tại tiệm Quỳnh-Mỹ, 20, rue Amiral Courbet (Chợ Bến-thành mới), và các nhà in và bán sách Annam tại Saigon.

Giá: 0 \$ 40

Tại nhà in ông F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Nordem. - SAIGON
KIM-VÂN-KIỀU, ông P. Truong-vinh-Sỹ in tại nhà.
Kháng hành 1\$00 | Có hình 2\$00 | Tiền gửi 0\$70

THUỐC LÁ VẤN RỜI HIỆU JOB

là một hiệu thuốc tốt nhất. Những người ghiền thuốc mà muốn giữ vệ-sanh, khỏi hư phổi, không ráo cổ họng, thì nên dùng thuốc hiệu này mà thôi.

THẬT GIẤY VẤN THUỐC LÁ-HIỆU

JOB

ĐƯỢC BÀNH NGƯỜI HANG và được dự Hội đồng ban thưởng ở trường Đại-xã Paris năm 1889 và 1900

Cửa ông Jean BARDOU chế ra, hiệu mẫu đã ký tại Tô-án Nay con trai ông ấy là ông Pierre BARDOU nối nghiệp

Chủ lãnh trưng bán tại: Ở Toulouse, Bâ de Strasbourg, số 72-74 J.Z. Paulhac Ở Paris, Rue Beranger, số 21. Lãnh trưng bán tại BOY LANDRY Ở 19 đường Bonnard, Saigon. Ở Paris, Rue Beranger, số 21. Hoàn-kiểm ngay gốc Dừa Ha-nội).

Bán lẻ ở các hiệu thuốc là hoàn cầu.

Ái là chẳng biết Giấy vắn thuốc là JOB, là hiệu giấy tốt nhất Giấy chày được hết không có tàn giấy thật nhỏ thớ, mà chề theo phép vệ-sanh rất cần mật.

Xưa nay kẻ đã hàng nghìn người làm mạo giấy JOB, vì giấy JOB là giấy tốt nhất trong thế-giới, nhưng bôn-hiệu đã thừa các tòa-án, đã nghĩ xử trọng phạt các nhà làm mạo rồi.

VẬY HÚT THUỐC HIỆU JOB là bảo thủ sức khỏe và lợi là rành mắt thuốc ngon.

HOÀI DƯƠNG BỊNH

Muốn trừ cái bịnh hoài dương thì phải trừ thứ thuốc bổ huyết bổ can mà uống mới đúng.

Trong cái bịnh hoài dương này có nhiều có, một là não-cân có bịnh, hai là cốt chủy suy kiệt.

Thường là cái việc giao cấu thì nó từng nơi não-cân, nếu não-cân hư bại thì tình tư đức loái-đọa. Bởi vậy ai có bịnh ấy nên uống thuốc PILULES PINK là một vị thuốc bổ não, cái sức nó bổ huyết bổ can hay làm cho ngũ tạng lục phủ hưng vượng, thần thể tráng kiện, chẳng những sáng sủa trong việc làm ăn, mà lại nâng đỡ hi du thực nữa.

Tuy PILULES PINK tành được mạnh liệt như vậy mặc lòng, chớ kỳ trung hiệu hậu, uống nó vào vô hại.

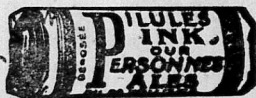
Tại xứ Thổ-nhĩ-kỳ và xứ Ai-cập là chỗ đốn ông hay có năm thể bầy thiếp, thì hoàn thuốc PILULES PINK bán đắt vô cùng, thiên hạ ưa dùng vì nó chữa cái bịnh hoài dương rất hay rất lợi.

PILULES PINK

(Bổ hoàn linh đơn)

Trong các tiem thuốc có bán, có trừ tiem thuốc của ông de MARI et LAURENS Pharmacie de Normale, Saigon.

Mỗi hộp giá là 3 quan 50; 6 hộp 17 quan 50.

THUỐC HAY

(Le meilleur des médicaments)

Nếu chur-lôn đần lì bì, ăn không được tiêu, trong bao tử hay báo bột khó chia, biếng ăn thì chur-lôn hãy mua rượu Quina Gentiane mà uống một ly nhỏ trước bữa cơm, rồi sau bữa cơm uống một ly nữa.

Rượu này có bán trong các tiem hàng-xén.

LỜI RAO

TẠI QUÁN Lục-Tính-Tân-Vân. 1º Ngạc-hạp 1916 thiết giá 0 \$ 20 (không phải 0 \$ 40). 2º Tiên-cân-bảo-hậu thứ 3. 0 30 3º Tường Lục-vân-Tiên... 0 30

Đơn tại nước Langsa. Dùng sữa thượng hạng trong hoàn cầu, vẫn vẫn. Sức khỏe, Mạnh mẽ, vẫn vẫn.

Sữa đất Normand hiệu La petite fermière đơn tại tỉnh Normand de trong Béo Val-de-Bray đơn một cách rất kỹ càng, tuy làm ra để mà tinh chất hay còn như sữa tươi sạch. Bò xứ Normand tự thảo này có danh, sanh sống sữa thượng hạng và qui hơn trong cả hoàn cầu.

Thuốc vắn này đắt o mà lại chắc, đơn cho người biết hút thuốc đúng. Xin hỏi kiểu tại Tầng Berthet, Charrière và Công ty.

Hệ thứ rồi thì tra nó luôn luôn.

BAO XANH - hút nó chẳng hề khô cổ, mũi thơm làm cho khoái cả con người. Phải nhớ cho coi cái ký-tiểu và dấu hoa-thị để tập kêu là dấu thật.

HÀNG BÁN RƯỢU HIỆU

DENIS FRÈRES

LẬP RA TỪ NĂM 1862 + + NHÀ NGÀNH TẠI HAIPHONG, BORDEAUX, SAIGON, HANOI

Hàng DENIS FRÈRES trừ savon hiệu « Bonne Mère » là thứ sa-bon tốt hơn hết các thứ khác.

Còn ai ưa dùng thứ rượu bổ, thường gọi là Quinquina thì hãy mua thứ rượu sau này:

Một là « Toni Kola Secrestat ».

Hai là : Saint Raphaël Ducos.

Hàng này cũng có bán tủ sắt tốt và chắc lắm, hiệu là tủ « Dubois Oudin ».

Còn ai hay hút thuốc Cigares El Conde thì là sẽ ưa nó vì giá đã rẻ mà lại mùi nó ngon ngọt nữa.

Hàng này có bán đủ thứ rượu tốt xin kể sau này :

Rượu chắt trắng và chắt đỏ trong thùng và chiếc ra ve. Rượu Champagnes : Vve Clicquot-Ponsardin.

Roederer.

Moët et Chandon.

Rượu Tisane de Champagnes supérieure. B. et S. Perrier. Rượu Tisane extra : Marquis de Bergey.

Hàng này cũng có bán thuốc gọi là thuốc vắn rồi hiệu Le Globe và giấy hút thuốc kêu là « Nil » có thứ rượu kêu là : vieille Eau-de-vie Dejean, Rhum Negrita.

Liqueurs và cognacs Marie Brizard, và Roger. Bière Gruber và Bière Lorraine. Rượu Madère, Malaga và Muscat de Frontignan Rivoire.

Có bán máy viết hiệu Remington và các thứ đồ phụ tùng.

Cũng có trừ các thứ hộp quẹt Đồng-Dương, và ngoài Bến-thủy, gần Annam và ông quẹt Hân-ôi (Tonkin) nữa.

Ái muốn hỏi giá thì viết thư như vậy.

Maison DENIS FRÈRES, SAIGON

CÓ MỘT MINH NHÀ NAY CÓ QUYỀN THAY MẶT CHO NHÀ ĐỨC SÙNG VÀ LÀM XE MÁY

TẠI THÀNH St-Étienne

Mã thời

M. F. NICHEL, CAFFORT Successeur ở đường Catinat số 36 SAIGON

Có Bán SÙNG

đủ thứ và đủ kiểu. BÌ,

THUỐC, ĐẠN, XE-MÁY, ĐỒNG-HỒ

và đồ NỮ-TRANG. Đồ đã tốt lại giá rẻ

Lục-Châu muốn mua vật chi thì xin để thư như vậy ;

M. F. NICHEL, CAFFORT Successeur, 36 rue Catinat. - SAIGON.

Người đờn bà mang bệnh không ngủ và bệnh hoái cần

Người đờn bà hoặc gái trẻ mà mang cùng không mạnh là tại nơi bộ não cốt mà ra.

Đờn bà con gái mang bệnh này không được, hay chiêm bao chiêm bì, mắt mờ mịt, đầu óc bập bủ, chóng mặt, ngực hồi hộp, thờ đờn người gần trút linh hồn.

ngột hơi, đau mình, khó ở trong lúc có đường kính, vì vị cứng, đau thất lương, ấy là tại nơi cần cốt tiêu tủy làm cho mang sống người đờn bà con gái ra cực nhọc lần lần bị ra trăm trẻ không phương trị nổi.

Nếu muốn cho dứt hết hoàn, lấy có mấy chi khá mua thuốc thần hiệu của người học sanh kia tại nhà thương thì vật mới tiệm được hiệu là « Neurinase » uống nó vô hại, uống rồi sẽ thấy ngủ khỏe, hết hoái cần, cần cốt yên tĩnh như thường.

Thuốc hiệu « NEURINASE » trả tại Saigon: tiệm thuốc thượng-dẳng G. RENOUX và De MARI & LAURENS và tại THIẾT-NGHỆM-SỞ thành Paris số 2 đường Débarcadere.

TRỊ BỆNH YẾU PHÁP

(Coccolis medienas)

Các vị thuốc cho trong nhà ở một thứ rượu mà đang trong lúc đầu rét, hoặc nóng lạnh, vì không đáng tiền, thì hãy mua rượu Rhum mà là rượu thiên hạ ra rẻ chúng và lại lợi hơn các thứ rượu khác.

Mỹ coi cho kỹ kéo lên thì gh hũng nei cho phải, rồi sẽ có nhân trắng.

Có bán trong các tiệm hàng xa

Lời tự thuật của một người đi du lịch

(Récit d'un touriste)

Trong buổi tôi đi du lịch xứ này sang xứ kia tôi hay xài thuốc chữa không biết bao nhiêu mà kể.

Tôi hút đủ thứ thuốc bán các nơi, đặng có thứ thuốc điều Cigarette Diva thật ngon hơn hết, hút số không khô cổ và khỏi sanh bệnh hoan, vì thuốc này không có nhưn như các thuốc kia, khỏi nó thơm tho và dịu lãn. Có bán trong các tiệm bán đồ tạp vật (épicerias) và trong các quán café.

XIN MỜI ĐÓN THỜ XEM... HẬU LÂM! MÀ NẤY CỠ CANG TIỀM MÂY NGUYỄN-HỮU-SANH

ở gần gác số tám Cầu Ông Lãnh

Máy đủ các kiểu áo xiêm quần, đai và y-phục Âu-châu (paletot) theo thực thể. Có bán sẵn, vải-bò, tơ-lụa, kiểu mới bông-là. Lược-lông Bắc, Cẩm-châu Tàu, bông hàng Tây, hàng Nhật-bản, các màu sắc.

Văn, Nho, Xuyên, Lãn, Trung-huê, Nhuyễn Gia-dụng, thật tốt!

Thơ, tưởng, truyện, Quốc-ngữ bán si và bán lẻ vãn vãn!!! Nếu chưa-qui-vi, muốn hỏi kiểu để chỉ, xin viết thư để:

Mme NGUYỄN-HỮU-SANH, 190, Quai de Belgique Cầu Ông Lãnh, SAIGON.

Tại nhà in ông F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Nordoum. - SAIGON

MEO BẢNG CHỮ QUỐC-NGŨ. Được thầy Mozan điều dịch, được thầy Trần Thủ việc dạy để bán chọn sách của ông LARIVA và Flouary mà dịch ra

GIA	1 1/2 00
Tiền gửi	0 5 00

HÃY HỎI THƯ HỘP QUỆT HIỆU NÀY

LÀ THỨ TỐT HƠN CÁC THỨ KHÁC

Tại nhà in ông F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Nordoum. SAIGON

CÁCH LÀM BÁNH VÀ MŨC. Dạy nhiều môn rất khéo, bán và dạy.

GIA	0 5 00
Tiền gửi	0 04

PHÁP ĐƯƠNG THUỐC BỒ VÀ TRỊ ĐÀM THIẾT HIỆU LÀ ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX

Của ông lương-y GUILLE

Từ tám mươi năm nay thuốc ELIXIR có chế đường của quan lương-y GUILLE lấy làm thần hiệu trong những bệnh HƯ PHẾ, đau trong TÌ VỊ, đau nơi TRÁI TIM, ĐAU GÂN, ĐAU MÌNH, RẾT VỎ DA, hoặc CHỐI NƯỚC, BỆNH KIẾT, BỆNH HỒ ĐAI, BỆNH CỨM, GHỀ CHỐC NGOÀI DA và bệnh có TRÔNG LẠI TRONG BỤNG.

Ấy là một thứ THUỐC XÒ rất tiên và rất hiện nghiệm làm cho HUYẾT RA TINH KHIẾT. Những bệnh gốc bởi ĐÀM hay là MẬT phát ra thì uống nó hay lắm.

Bất kì thuốc trị đăm nào mà không có dấu ký tên PAUL GAGE thì chớ dùng.

LẠI CÓ MỘT THỨ THUỐC HOÀN XÒ nữa cũng rất trong thứ Elixir Tonique Antiglaireux của quan lương-y Guille.

Chính chỗ trị thuốc này là nhà: PAUL GAGE FILS, nhất hạng bác chế y sanh, đường GREENELLE ST GERMAIN môn hải số 8, ở tại đô thành PARIS.

VÀ TRONG CÁC ĐƯỢC PHÒNG ĐỀU CÓ BÁN

KHOẢN CHẤT THỦY (Nước suối kim thạch) VICHY

PHÁP-QUỐC-TUYỂN VICHY CÉLESTINS

Có bán nguyên số: Trị bệnh đau Thận, bệnh đau Bàng-quang, bệnh Phóng-Thực-lâm-bệnh (kể) - Đau máy chỗ lết-lết.

VICHY GRANDE-GRILLE trị bệnh đau gan và bệnh đăm.

VICHY HOPITAL trị bệnh thương tí, trường nhiệt.

Hãy coi chừng để giả mạo, thì mua phải chỉ che trắng thứ nước nào mình muốn uống.

VICHY-ÉTAT ĐIỀU TẾ SEL VICHY-ÉTAT là muối tự nhiên trong nước suối kỳ mà ra. Có hộp và có ve.

PASTILLES VICHY-ÉTAT mỗi khi ăn cơm rồi uống chừng 2, 3 hoàn thì để tiêu hóa.

COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT dùng để cho mình dọn nước xịt (mới-khi-chất).

Miêu vãi này là hiệu riêng của Hãng BERTHET, CHARRIÈRE và CÔNG-TY ở đường Kinh-lập, số 68, SAIGON

Vãi nào mà có dính hiệu này thì là một thứ vãi thượng hạng vô song.

THƯƠNG HẠNG WHISKY

hiệu này CHÁNH LÀ RƯỢU VUA trong các thứ WHISKY

Uống nó vào đã đặng BỒ DƯỠNG mà lại VUI VẺ

RƯỢU COGNAC HIỆU HENNESSY

là một thứ rượu TỐT THƯỢNG HẠNG

Ấy là rượu vua trong các thứ rượu Cognac. Các hiệu rượu khác biết sao bì kịp.

Bực thượng lưu các quan các nhà thơ hương đều ưa nó lắm, cứ mua COGNAC hiệu này mà uống chớ chẳng hề chịu thứ khác.

Le Directeur-Gérant : SCHNEIDER. Certifié l'insertion. Saigon, le 19

Vu pour légalisation de la signature de M. Saigon, le 19 Le Maire de la Ville de Saigon

Signature: Imp. F.-H. SCHNEIDER